

Utbildningsförvaltningen**Datum**

2022-11-18

Diarienummer

UBN-2022-07604

Handläggare

Magdalena Fahlgren

Utredning av skolstruktur i Stenhagenområdet

Bakgrund

Stenhagen tillhör ett av Uppsalas nyare bostadsområden. Området fick många nya bostäder under 1990-talet men har sedan fortsatt att utvecklas och man bygger fortfarande bostäder i Stenhagen. Precis som andra nybyggda bostadsområden kan det vara svårt att erbjuda rätt antal förskole- och skol

platser. Många människor med små barn flyttar in samtidigt och man får en så kallad inflyttningspuckel. Vid varje större nyproduktion av bostäder skapas en ny inflyttningspuckel. Kommunen gör sitt bästa för att erbjuda alla barn och elever en plats i förskola eller skola nära hemmet men ibland kan det bli nödvändigt med kortsiktiga lösningar som bara varar i några år. Exempel på det är när förskola eller skola måste ha verksamhet i moduler eller när förskolan behöver flytta in i skolans lokaler. Så har det varit i Stenhagen. Framöver är det angeläget att hitta en långsiktigt hållbar skolstruktur i Stenhagen.

Uppdrag

Den här utredningen är gjord på uppdrag av grundskolans ledning.

Utredningen ska:

- Ge en nulägesbild av Stenhagens skolor.
- Belysa och bedöma hur befolkningsutvecklingen kommer att påverka Stenhagens skolor de närmaste åren.
- Belysa och bedöma hur Stenhagens skolor kommer att påverkas av kommunledningskontorets strategiska planering kring skollokaler, presenterad i "Lokalförsörjningsplan för pedagogiska lokaler".
- Samla in synpunkter och argument från berörda parter och ta dessa i beaktande.
- Innehålla en barnkonsekvensanalys.
- Föreslå åtgärder som förväntas ge Stenhagens skolor stabila förutsättningar under ett antal år framöver.

Process

Historik

Förändringarna som Stenhagens skolor har genomgått har varit många. Skolorna är därför i stort behov av en långsiktig lösning som ger dem stabila förutsättningar.

Dialog med berörda parter

Vid varje större förändring i skolan blir många människor berörda. Därför är det viktigt att lyssna in elever, föräldrar, lärare och annan personal på skolorna och ta emot deras synpunkter, lyssna till deras argument och svara på deras frågor.

I samband med denna utredning har därför en lång rad personer fått komma till tals. Rektorerna på både Västra Stenhagenskolan, Östra Stenhagenskolan och Stenhagens grundskola har varit dialogpartners och involverade i processen. Personalen på båda grundskolorna har också fått uttrycka sin mening. Enskilda lärare har fått beskriva styrkor och svagheter i lokalerna och utemiljön i samband med flera platsbesök. Ett föräldramöte har hållits på Västra Stenhagenskolan och föräldrarnas synpunkter har tagits emot och lyssnats in både vid föräldramötet och genom olika skrivelser. Kökets personal har också varit involverade och fått ge sina synpunkter.

I utredningens olika delar är berörda parter synpunkter på olika sätt belysta. Då frågan om skolstruktur i Stenhagenområdet har varit levande i många år har argument från verksamhet och föräldrar diskuterats under lång tid.

Synpunkter

En lång rad synpunkter har kommit in både muntligen, skriftligen, genom SWOT-analyser, genom brev och genom insändare i tidningen.

Många uttrycker att man är nöjda med skolorna som det är idag. Det är i grunden ett mycket positivt budskap. Samtidigt har det under flera års tid framkommit en hel del klagomål från båda skolorna.

Synpunkter från verksamheten

På Västra Stenhagenskolan har man uttryckt att det är för trångt i lokalerna och att man inte har funktionella lokaler eller specialsalar. Genom åren har åtskilliga önskemål om lokalförändringar kommit in och man har byggt om ett antal gånger.

På Östra Stenhagenskolan har man uttryckt en frustration över de ständiga förändringarna i lokalerna då verksamheter har flyttat in, flyttat ut och flyttat runt. Förändringarna på Östra Stenhagenskolan genom åren bottenar i att skolan inte är fylld och att kommunen har ett behov av att nyttja lokalerna och inte låta dem stå tomma.

Synpunkter från vårdnadshavare

De flesta synpunkter som har kommit in från vårdnadshavare gäller naturligt nog låg- och mellanstadiet på Västra Stenhagenskolan. Inkomna synpunkter berör framför allt förslaget att göra Västra Stenhagenskolan till en ren högstadieskola.

Synpunkterna gäller i första hand:

- De många förändringarna, särskilt för små barn, i Stenhagenområdet förskolor och skolor de senaste åren.
- Värdet av en F-9 skola.
- Värdet av att gå på samma skola som sina syskon.
- Värdet av att ha nära till sin skola.
- Hur en förändring av skolstrukturen skulle påverka barnen som direkt berörs.
- Hur Stenhagens centrum skulle påverkas av om Västra Stenhagenskolan blev en ren högstadieskola.
- Hur trafiksituationen kring skolorna skulle påverkas av en förändring av skolstrukturen.
- Hur enskilda familjer ska lösa livspusslet.

Stenhagens skolor

I Stenhagen finns idag två skolor. Båda drivs i kommunal regi.

Östra Stenhagenskolan

Elevantal oktober 2022: Ca 320 elever i årskurs F-6

Kapacitet: Ca 540 platser grundskola (grundsärskolans lokaler är inte inräknade)

Allmänt

Östra Stenhagenskolan var från början den enda skolan i Stenhagen. Skolstrukturen har ändrats över tid och skolan har både haft grundskolans samtliga årskurser och varit en låg-mellanstadieskola.

Skolan består av två byggnader – Stenhagenskolan och Grundstenen. Det finns flera olika verksamheter i skolans byggnader. I en del är det förskola – Kullerstenens förskola. Kullerstenens förskola har tidigare varit större än vad den är idag och inför höstterminen 2023 kommer Kullerstenen helt att lämna Stenhagenskolan. I båda byggnaderna finns det grund-särskola. Grund-särskolans storlek och lokaler har förändrats över tid.

Östra Stenhagenskolan har under lång tid haft färre elever än platser. Detta har man försökt att utnyttja på olika sätt genom att flytta in respektive flytta ut verksamheter. Grundproblematiken med ett stort antal tomplatser på skolan kvarstår dock.

Lokaler

Stenhagenskolans lokaler är i första hand byggda för yngre elever. Skolan är uppdelad i ”bubblor” som från början var tänkta som små skolor i skolan där eleverna skulle tillbringa den absolut största delen av dagen. I bubblorna finns entréer och kapprum till varje klass, stora hemklassrum och gemensamma utrymmen i form av allrum med pentry och grupprum i olika storlekar. De gemensamma utrymmena är bland annat avsedda för fritidshemmets verksamhet.

Grundstenens lokaler är även de i första hand byggda för yngre elever. Hemklassrummen är stora och det finns särskilda rum avsedda för fritidshem. På grundstenen har man sedan länge haft mellanstadieklasser.

Alla elever äter i Stenhagenskolan. Skolans specialsalar ligger också i Stenhagenskolan, liksom biblioteket. Östra Stenhagenskolan är välutrustad när det gäller specialsalar och bibliotek.

Utemiljö

Då Östra Stenhagenskolan från början byggdes med tanken att skolan skulle ha många små skolor i skolan utformades även utemiljön på samma sätt. Det innebär att skolgården är uppdelas och att eleverna över tid får vistas på delvis olika gårdar. Den största sammanhängande skolgårdsytan ligger västerut, mot idrottshallen. Det är också den del av skolgården som fritidshemmet framför allt nyttjar.

Skolgården är stor till ytan. Den är diversifierad både vad gäller olika typer av ytor och vad gäller utrustning. Det finns naturmark på flera ställen som barnen kan leka i, gott om hård-gjorda ytor närmast husen och gräs- och grusytor som är både sluttande och plana. Det finns en mängd olika bollplaner. Bland annat fotbollsplaner med underlag av både grus, gräs och konstgräs, basketplaner, gagarinkar och ”King-rutor”. Det finns också flera ställningar för klätterlek, rutschkanor, gungor – både enkelgungor och kompisgungor, lekhus och platser för sandlek. Flera förråd för förvaring av lekredskap finns och gott om sittplatser vid olika utemöbler.

I jämförelse med skolgårdar över lag i kommunen är Östra Stenhagenskolans skolgård välutrustad. Utmaningen ligger i att eleverna inte kan röra sig över hela skolgården utan behöver delas upp och leka på olika ställen. Då förskolans gård är inhägnad försvårar det möjligheten att samnyttja skolgårdens olika delar.

Västra Stenhagenskolan

Elevantal oktober 2022: Ca 470 elever i årskurs F-9

Kapacitet: Ca 410 platser grundskola

Allmänt

Västra Stenhagenskolan byggdes som en del av Bildnings- och kulturcentrum i Stenhagen. Skolan har sedan starten haft alla grundskolans årskurser. I och med att Västra Stenhagenskolan öppnades flyttades högstadiet från Östra Stenhagenskolan, som sedan dess inte har haft något högstadium.

Från början var det tänkt att det skulle rymmas ungefär 360 elever på Västra Stenhagenskolan. Nu är bedömningen att skolan kan rymma ungefär 410 elever, utan att behöva hyra in lokaler från andra verksamheter.

I Stenhagens Bildnings- och kulturcentrum ingår även bland annat ett folkbibliotek och en fritidsklubb/fritidsgård. Samarbete och samnyttjande har varit ledord sedan Bildnings- och kulturcentret byggdes, dock har det genom åren blivit tydligt att varje verksamhet behöver ha den absolut största delen av sin verksamhet i sina egna lokaler då det är under samma tider på dygnet som man behöver nyttja dem.

Lokaler

Västra Stenhagenskolan byggdes under en tid då läroplanen och kursplanerna såg annorlunda ut jämfört med hur de ser ut idag. Nuvarande läroplan och kursplaner ställer en del krav på lokalerna som Västra Stenhagenskolan har svårt att möta. Särskilt tydligt är detta när det gäller specialsalar. Skolan byggdes utan slöjdsalar, i mer traditionell bemärkelse. I ateljéerna kunde man ha bild och textilslöjd men det fanns inte maskiner, utrustning och ventilation för mer avancerad bearbetning av trä och metall. Fortfarande saknar Västra Stenhagenskolan tillfredsställande lösningar för slöjd – både för materialen trä och metall och för textila material

och liknande. Salarna som nu finns är bättre än skolans ursprungliga lösning men skulle behöva förbättras.

Skolan saknar en hem- och konsumentkunskapssal. Eleverna går till Östra Stenhagenskolan för att ha hem- och konsumentkunskap. Förutom att det går åt mycket tid till förflyttning så blir det en mindre bra lösning för de lärare som undervisar i hem- och konsumentkunskap eftersom de mycket sällan befinner sig på samma skola som skolans övriga lärare. Det pedagogiska samarbetet blir lidande av en sådan lösning.

Hemvisterna på Västra Stenhagenskolan byggdes med olika stora klassrum då man inte tänkte sig att arbeta i hemklassrum, vare sig i de lägre eller i de högre årskurserna. Tanken var att man skulle byta rum utifrån aktivitet och inte arbeta i en fixerad organisation. Man tänkte sig att eleverna kunde delas in i olika stora undervisningsgrupper beroende på ämne och aktivitet. Det har visat sig vara en modell som sällan fungerar då den både försvårar för skolan att ge eleverna den lagstadgade undervisningstiden i respektive ämne enligt timplanen och skapar oro bland eleverna med ständiga byten av undervisningsrum. På skolan arbetar man idag i fasta grupper (klasser) som i de lägre årskurserna har hemklassrum. Då skapar det problem att lärosalarna är olika stora. Särskilt problematiskt är det med de lärosalar som inte är stora nog att bedriva helklassundervisning (28-30 elever) i. Vissa ombyggnationer har gjorts för att förbättra klassrummens storlek.

Utemiljö

Västra Stenhagenskolans utemiljö är helt och hållet anlagd. Det saknas därför inslag av naturmark. Närheten till Stenhagens idrottsplats är en tillgång, men Stenhagens IP är inte en resurs som hör till skolan och konstgräsplanen måste hyras av skolan om man vill använda den.

För de yngre barnen finns en lekplats iordningställd. Underlaget är i första hand grus och hårdgjorda ytor. Planterade buskage och gräsytor ramar in skolgården.

I jämförelse med skolgårdar över lag i kommunen är Västra Stenhagens skolgård tillfredsställande. Den är tillräckligt stor för skolans elevantal och har ett varierat utbud för eleverna. I Uppsala kommuns "Riktlinje för utemiljöns yta och kvalitet vid förskola och grundskola" ställs ett antal krav på gårdskvaliteter. Där lyfts grönska av naturkaraktär och befintlig naturmark fram som en grundläggande kvalitet. Då Västra Stenhagenskolans skolgård saknar denna kvalitet lämpar den sig bättre för äldre barn än för yngre.

Trafik

En fråga som är viktig för både barn, vårdnadshavare och personal är trafiksituationen runt skolorna. Västra Stenhagenskolan har ett ur trafiksynpunkt exceptionellt läge då skolan är placerad invid ett torg med kommersiella lokaler och att det därmed finns många gratis parkeringsplatser som kan användas vid lämning och hämtning av barn på skolan.

Östra Stenhagenskolan har i jämförelse med andra skolor en mer normal trafiksituation. Möjligheterna att ta sig till skolan är goda. Det finns trygga gång- och cykelvägar från olika håll och barnen kan gå eller cykla utan att behöva röra sig i någon större omfattning på trafikerade gator.

Med bil kan man komma till skolan från två håll. Dels från Herrhagsvägen, dels från Kullerstensvägen. Personalen på skolan upplever inte att trafiken runt skolan är problematisk. Trafiksituationen bedöms tillfredsställande också vid ett ökat antal elever.

Hela Stenhagenområdet (Stenhagen, Herrhagen, Berthåga) ligger inom två kilometer från Östra Stenhagenskolan. Den absoluta majoriteten av området ligger inom en kilometer från

Östra Stenhagenskolan. Också detta ger förutsättningar för många elever att gå eller cykla till skolan.

Geografisk spridning av eleverna

Eleverna på både Västra Stenhagenskolan och Östra Stenhagenskolan kommer ifrån hela Stenhagenområdet. Det finns inte några tydliga gränser mellan området där Västra Stenhagenskolans elever respektive Östra Stenhagenskolans elever bor. Särskilt Östra Stenhagenskolans elever kommer från hela Stenhagenområdet, även gatorna närmast Västra Stenhagenskolan.

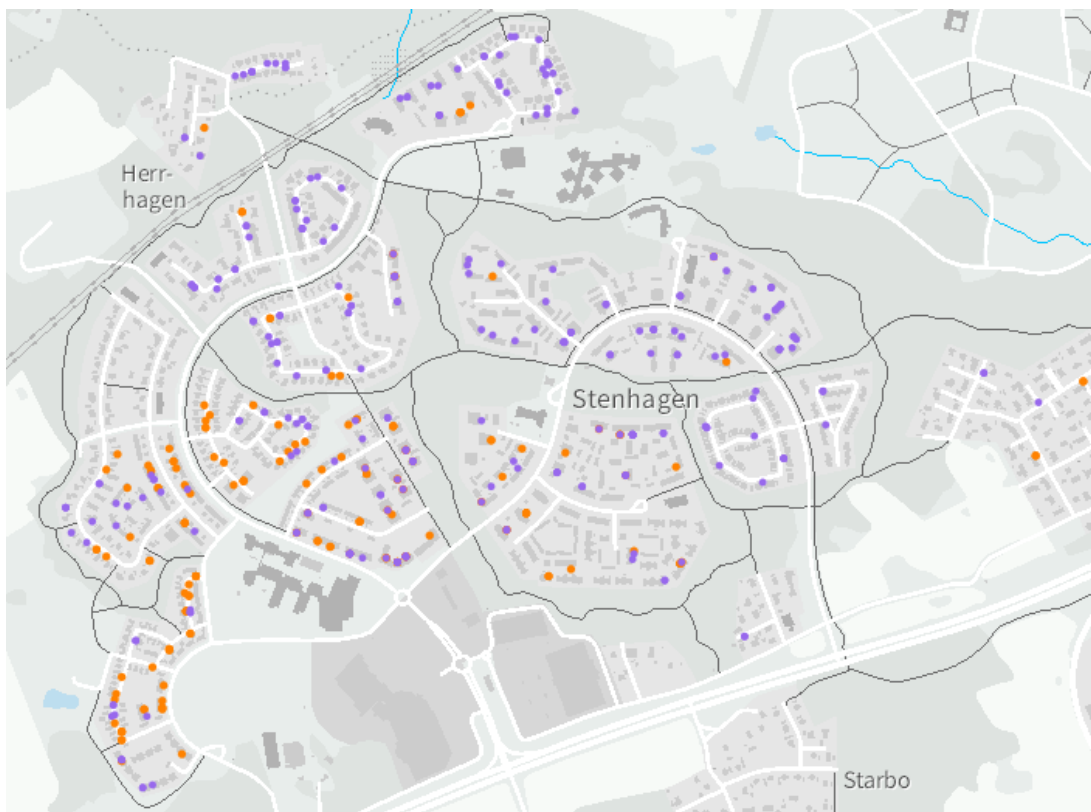
Geografisk spridning av elever på Stenhagens skolor

Orangea prickar

Bostadsadresser för elever som går i åk F-6 på Västra Stenhagenskolan (okt 2022).

Lila prickar

Bostadsadresser för elever som går i åk F-6 på Östra Stenhagenskolan (okt 2022).

Karta över Stenhagen uppmärkt med var eleverna i åk F-6 på Stenhagens skolor bor.

Strategisk lokalförsörjning

Varje år gör Uppsala kommun en lokalförsörjningsplan för pedagogiska lokaler där kommunens totala behov av skolplatser de närmaste åren ställs i relation till de skolplatser som finns i kommunen. Lokalförsörjningsplanen innehåller uppgifter om skolornas kapaciteter och prognoser över framtida elevutveckling i olika stadsdelar. För att

säkerställa att det finns skolplatser till alla elever, men också för att säkerställa att det inte blir alldeles för många skolplatser i vissa områden, läggs i lokalförsörjningsplanen ett antal förslag till förändringar. Beslutet att anta lokalförsörjningsplanen fattas i slutet av året och lokalförsörjningsplanen ligger sedan till grund för det fortsatta arbetet med lokalförsörjning.

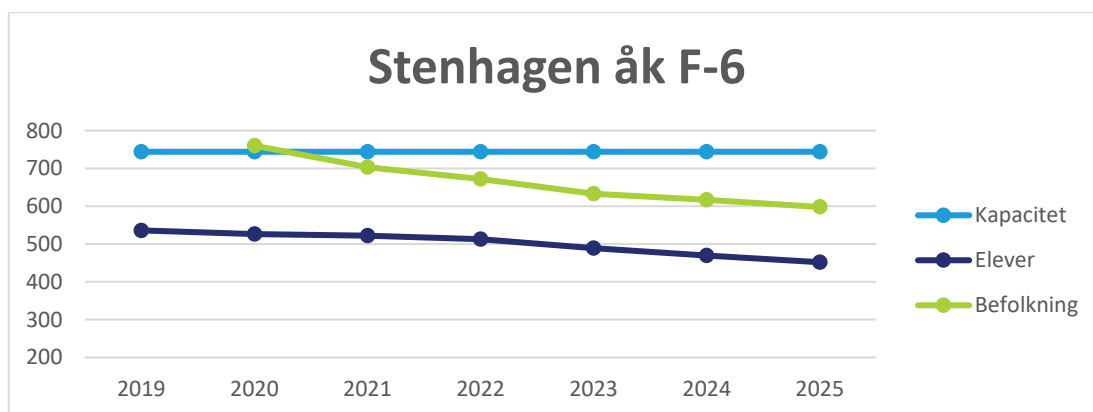
I samband med att beslut om lokalförsörjning för pedagogiska lokaler fattas behöver även beslut fattas inom grundskolan kring skolstrukturen (vilka årskurser en skola har) på olika skolor. Ibland kan rätt antal skolplatser i ett område fås genom att ändra antalet årskurser på skolorna. Genom åren har detta varit ett vanligt sätt att lösa både platsbrist och platsöverskott.

Befolkningsutveckling

Enligt befolkningsprognosen är Stenhagens befolkning i grundskoleålder för närvarande sjunkande. Särskilt tydligt är detta i låg- och mellanstadieåldern. Befolkningen på västra landsbygden sjunker inte i samma omfattning. Underlaget för högstadiet på Västra Stenhagen sjunker därför inte på samma sätt eftersom elever som bor på västra landsbygden har skolskjuts till Västra Stenhagenskolan för att kunna gå högstadiet där. Dessa elever har ofta gått på Vänge skola, Ramsta skola eller Järlåsa skola i låg- och mellanstadiet.

Andelen elever som kommer till Västra Stenhagenskolan är låg jämfört med hur många elever som bor i Stenhagen eller i Västra Stenhagenskolans skolskjutsområde. Det innebär att elevantalet på Västra Stenhagenskolan är starkt beroende av platstillgången i andra skolor. Bli det ont om platser i Uppsalas centrala skolor eller i friskolorna kommer fler elever att komma till Västra Stenhagenskolan, och tvärt om.

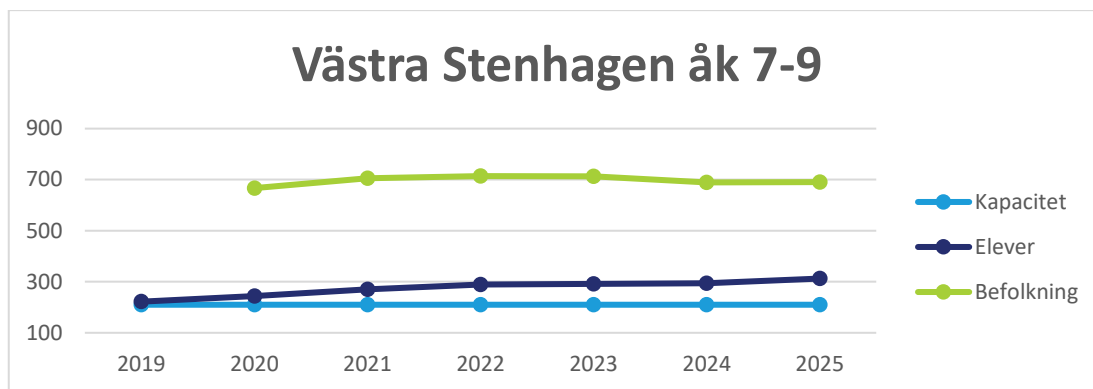
Förhållande mellan kapacitet (platstillgång), befolkningsprognos (i relevanta åldrar) och förväntat elevantal

I kapaciteten ingår både Östra Stenhagenskolans och Västra Stenhagenskolans låg- och mellanstadiedel.

Befolkningsprognosen är för Stenhagenområdet.

Prognosticerat elevantal följer samma servicegrad (antalet elever på skolorna jämfört med antalet barn i aktuell ålder bosatta i området) som läsåret 2021/2022.

I kapaciteten ingår bara Västra Stenhagenskolans högstadiesedel. Låg- och mellanstadiplatserna är inte medräknade.

I befolkningsprognosen ingår både Stenhagenområdet och västra landsbygden.

Prognosticerat elevantal påverkas av antalet högstadieplatser på andra skolor i Uppsala.

Kommande större lokalförändringar som kan komma att påverka elevantalet i Stenhagens skolor

Inom några år kommer det att tillkomma ett stort antal skolplatser inom kommunen. Särskilt stort tillskott av skolplatser blir det på högstadiet.

Samtidigt kommer flera stora högstadieskolor att renoveras, vilket innebär att de kommer att stängas under flera år. Sammantaget kommer det därför sannolikt inte att bli något stort tillskott på högstadieplatser, eftersom behovet av skolplatser även fortsättningsvis ökar i kommunen som helhet på grund av att befolkningen ökar.

Då Västra Stenhagenskolan är känslig för utbudet av platser i övriga skolor kommer skolan sannolikt att påverkas både av de platser som tillkommer och av de platser som försvinner. Samtidigt spelar det roll var i kommunen som platserna tillkommer eller försvinner. Både Eriksbergsskolan och Tunabergsskolan ligger i kommunens västra del och förändringar där kommer därför sannolikt att påverka Västra Stenhagenskolan mer än förändringar i de södra stadsdelarna.

Nyproduktion	År	Ungefärlig platsförändring högstadium
Nya Gottsundaskolan	HT 2024	Ca 150 platser tillkommer
Nya Rosendalsskolan	HT 2024	Ca 350 platser tillkommer
Nya Kvarngårdesskolan	HT 2025	Ca 250 platser tillkommer
Kungsängens skola	HT 2027	Ca 350 platser tillkommer

Renovering	År	Ungefärlig platsförändring högstadium
Eriksbergsskolan	HT 2024	Ca 450 platser försvinner under några år
Tunabergsskolan	HT 2028	Upp till 550 platser kan försvinna under några år beroende på hur skolan kan evakueras.

Ekonomiska faktorer

Östra Stenhagenskolan har idag en överkapacitet på ca 200 platser. Varje plats på låg- eller mellanstadiet kostar i genomsnitt 14 800 kronor per år i hyra. Hyreskostnaden för tomplatserna på Östra Stenhagenskolan uppgår därför till ungefär 3 000 000 kronor per år.

Västra Stenhagenskolan har idag extra hyreskostnader för att man hyr lokaler från Kulturnämnden. Hyran för de särskilt inhyrda lokalerna uppgår till ungefär 450 000 kronor per år (2022). Dessa lokaler hyrs delvis in på grund av att Västra Stenhagenskolans egna lokaler inte räcker till.

Om stora summor behöver gå till tomma lokaler eller till att hyra in extra lokaler kommer medel att tas från personalresurser för att bekosta detta. Det är därför utbildningsförvaltningens ansvar att förvalta sina ekonomiska resurser på ett sådant sätt att elevernas behov sätts främst.

Alternativ för Stenhagens skolor

Som framgår ovan behöver åtgärder vidtas för att skapa en långsiktigt hållbar skolstruktur i Stenhagen.

Västra Stenhagenskolan har idag för många elever och saknar lokaler för sin verksamhet, vilket behöver åtgärdas i närtid. Skolan har både brist på allmänna lektionssalar för sitt nuvarande elevantal och brist på specialsalar, oavsett elevantal. Bristen på specialsalar är ett generellt problem som behöver åtgärdas oavsett hur många elever som ska gå på skolan. Sannolikt kommer man mycket snart vara tvungen att minska ner högstadiet för att komma ner i ett rimligt elevantal. Det kommer i sin tur innebära att alla elever som går på mellanstadiet i Stenhagens skolor inte kommer att kunna få en plats på högstadiet i området.

På Östra Stenhagenskolan är situationen den motsatta. Där finns det gott om utrymme. Överkapaciteten har under många år hanterats genom att olika verksamheter har flyttat in och flyttat ut, ökat respektive minskat.

Nedan redovisas förutsättningar för några alternativ som i olika sammanhang har diskuterats.

Alternativ 1 – Att bygga ut Västra Stenhagenskolan

Att bygga ut Västra Stenhagenskolan har tagits upp av vårdnadshavare som en möjlighet att kunna bibehålla en F-9 skola. Eftersom ett sådant alternativ skulle ta många år löser det dock inte Västra Stenhagenskolans brist på lokaler i närtid. Det är också ett alternativ som för med sig mycket stora kostnader. Då lokalbristen på skolan är ett problem här och nu, och det finns en skola i området som har en stor överkapacitet, är det inte ekonomiskt försvarbart att tillföra ytterligare lokalyta till Stenhagens skolor.

Alternativ 2 – Att låta Västra Stenhagenskolans äldre elever använda Östra Stenhagenskolans lokaler

Ett annat alternativ är att eleverna på Västra Stenhagen får ta sig till andra skolor för sin undervisning. Redan idag använder man vissa salar på Östra Stenhagenskolan och man skulle kunna tänka sig att man bussar eleverna till andra skolor där det finns plats för undervisning i framför allt praktiskt estetiska ämnen. Det saknas dock utrymme i specialsalar generellt i kommunen och det finns i Stenhagenområdet behov av ytterligare specialsalar för att möta det behov som finns både i Stenhagen och på västra landsbygden. Att bussa elever är dessutom en kostsam lösning som långsiktigt inte bör vara förstahandsalternativet för en stor skola.

Västra Stenhagenskolan saknar inte bara specialsalar utan det är även brist på vanliga lärosalar. Att låta elever gå till andra skolor för att ha undervisning också i teoretiska ämnen är

inte någon bra lösning och bör inte användas annat som en tillfällig lösning till exempel vid en evakuering.

Viktigt att ha i åtanke är att detta alternativ ger splittrade skoldagar för eleverna, vilket är särskilt besvärligt för elever med svårigheter av olika slag, till exempel neuropsykiatriska funktionshinder. Att behöva gå till grannskolan, kanske flera gånger i veckan, riskerar att göra det svårare för dem att lyckas i skolan. Denna lösning bedöms därför inte vara ett bra och hållbart alternativ.

Alternativ 3 – Att göra om både Västra och Östra Stenhagenskolan till F-9 skolor

Västra Stenhagenskolans elevantal måste minskas. Det kan göras antingen genom att minska antalet årskurser på skolan eller genom att minska antalet paralleller i befintliga årskurser.

Om man väljer att minska antalet paralleller i befintliga årskurser är det enbart högstadiet som kan komma i fråga eftersom skolan på låg- och mellanstadiet är enparallellig. Högstadiet som idag är ungefär treparallelligt skulle kunna minskas till att bli tvåparallelligt. Det skulle dock innebära att alla elever som idag går på Stenhagens mellanstadier inte skulle kunna få plats på högstadiet. Stenhagen behöver kunna erbjuda minst tre paralleller på högstadiet eftersom man har tre paralleller låg- och mellanstadium.

För att lösa det problemet skulle man kunna tänka sig att göra både Östra och Västra Stenhagenskolan till F-9 skolor. Problemet med det är dock att elevantalet inte räcker till för två F-9 skolor i området. Organisationerna skulle bli sårbara både vad gäller verksamhetens kvalitet, organisation och ekonomi. Det skulle bli svårt att erbjuda elever med stödbehov alternativ till undervisning i vanlig klass och svårt att få hela lärartjänster i vissa ämnen. Även ekonomiskt skulle det bli en stor utmaning och därmed kan inte det här alternativet vara en långsiktigt hållbar lösning. Dessutom skulle det krävas en hel del lokalanpassningar.

Alternativ 4 – Att göra om Västra Stenhagenskolan till en ren högstadieskola och låta Östra Stenhagenskolan bli Stenhagens enda låg- och mellanstadieskola

Ett annat sätt att minska elevantalet på Västra Stenhagenskolan är att ändra skolstrukturen i området så att Västra Stenhagen blir en ren högstadieskola (åk 7-9) och Östra Stenhagenskolan blir områdets enda låg- och mellanstadieskola (åk F-6). Det skulle frigöra lokaler på Västra Stenhagenskolan som skulle kunna användas dels till att ge skolan de specialsalar man behöver, dels till att utöka högstadiet med en parallell om behovet uppstår.

Skolstrukturen i Stenhagen bör vara den samma som skolstrukturen i skolskjutsområdet. Då Vänge, Ramsta och Järlåsa skola har årskurs F-6 bör även Stenhagens skolor ha en skolstruktur som följer stadiindelningen. Då gör alla elever i skolskjutsområdet ett skolval inför högstadiet samtidigt.

Alternativ 5 – Att flytta högstadiet från Västra Stenhagenskolan till Östra Stenhagenskolan, utöka låg- och mellanstadiet på Västra Stenhagenskolan och på nytt låta Östra Stenhagenskolan bli en F-9 skola

Ytterligare ett alternativ att ta ställning till är att flytta högstadiet från Västra Stenhagenskolan till Östra Stenhagenskolan. Östra Stenhagenskolan har längre tillbaka varit en F-9 skola och skulle eventuellt kunna bli det igen. Samtidigt skulle låg- och mellanstadiet kunna utökas på Västra Stenhagenskolan om högstadiet flyttades. Alternativet skulle innebära att förändringen i nuläget skulle bli störst för de äldre eleverna.

Det här alternativet skulle innebära en mycket stor förändring för Stenhagens skolor. Båda skolorna skulle behöva omfattande lokalåtgärder för att fungera. Östra Stenhagenskolan lokaler är utpräglade låg- och mellanstadielokaler med hemklassrum och klassvisa entréer och kapprum och en stor del av Västra Stenhagenskolan lokaler är anpassade för högstadiet. Det här alternativet skulle därför innebära en mycket stor ombyggnad av Stenhagens skolor.

På Stenhagens Bildnings- och kulturcentrum finns idag ett nära samarbete mellan kulturförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Fritidsgårdens verksamhet vänder sig direkt till barn i högstadieåldern. Det samarbetet skulle bli lidande om alla högstadieelever flyttades till Östra Stenhagenskolan.

Grundsärskolan

Utöver en förändring som rör grundskolan i Stenhagen finns det ett behov av att förbättra situationen för grundsärskolan på Östra Stenhagenskolan. Stenhagens grundsärskolan har idag sin verksamhet utspridd i flera olika lokaler både i Stenhagenskolan och i Grundstenen. Det vore önskvärt att samla ihop verksamheten mer.

Förslag till framtida skolstruktur

Östra Stenhagenskolan har idag en stor överkapacitet som inte nyttjas på ett effektivt sätt. Dessutom visar befolkningsprognosen för Stenhagenområdet på ett vikande elevunderlag i de yngre åldrarna. Det innebär med största sannolikhet att Östra Stenhagenskolan elevantal kommer fortsätta att sjunka de närmaste åren. För den kommunala grundskolan är Östra Stenhagenskolan lokalsituation ekonomiskt ohållbar då skolans många tomplatser varje år kostar grundskolan mycket pengar som måste tas från de pedagogiska resurserna.

Västra Stenhagenskolan har en ohållbar lokalsituation genom att skolan är överfull och dessutom saknar funktionella specialsalar i vissa praktiskt-estetiska ämnen. Antalet elever på skolan måste på ett eller annat sätt minskas för att närma sig skolans maxkapacitet. Befolkningsprognosen visar att elevantalet i de äldre åldrarna är relativt konstant på grund av att västra landsbygden har en större befolkningstillväxt i grundskoleåldern än Stenhagenområdet. Dessutom kommer ett par stora högstadieskolor i de västra stadsdelarna att renoveras inom några år vilket kommer att innebära att platserna som under renoveringstiden försvinner behöver ersättas på andra skolor. Sammantaget innebär det sannolikt att det kommer att behövas fler högstadieplatser i Stenhagen de närmaste åren.

Av de alternativ som redovisats ovan föreslås att man går vidare med alternativ 4 – att göra om Västra Stenhagenskolan till en ren högstadieskola och låta Östra Stenhagenskolan bli Stenhagens enda låg- och mellanstadieskola. Bedömningen är att detta alternativ ger de

långsiktigt mest stabila förutsättningarna för kvalitet och ekonomi i skolorna i Stenhagen. Förutsättningar ges att täcka behovet av högstadieplatser i den västra delen av kommunen. De specialsalar som behövs kan iordningställas inom en rimlig tid och elevernas skoldagar behöver inte splittras av förflyttningar för undervisning på andra skolor i vissa ämnen. Lösningen gör det möjligt att på båda skolorna bygga en ekonomiskt hållbar organisation som har förutsättningar att ge eleverna det stöd i utbildningen som de har rätt till.

Liksom i andra alternativ innebär denna lösning en förändring för elever och vårdnadshavare med byte av skola. I det här alternativet berör det elever i de lägre årskurserna. Vi tar på allvar den oro som vårdnadshavare har uttryckt för en sådan förändring och det är viktigt att berörda familjer görs delaktiga i förändringens genomförande. Se nedan under "Barnkonsekvensanalys".

Omställningsåtgärder

Oavsett vilken väg som väljs för Stenhagens skolor kommer det att vara nödvändigt att göra vissa investeringar. Beroende på vilken väg som väljs kan det dock handla om lite olika investeringar. Nedan beskrivs åtgärder som behövs för alternativ 4.

Specialsalar som täcker området behov och även möjliggör för västra landsbygdens skolor att ha viss undervisning i Stenhagen är nödvändigt att iordningställa

På Östra Stenhagenskolan behöver det sannolikt göras en del lokalförändringar både inne och ute. Inomhusmiljön behöver framför allt anpassas i de lokaler som tidigare har varit förskola. Utemiljön kan också behöva ses över.

Vissa investeringar behöver även göras i Stenhagens grundsärskola.

Beräknat investeringsbehov på Östra Stenhagenskolan

Lokalförändringar inne för grundskolan	1 000 000 kr
Lokalförändringar ute för grundskolan	400 000 kr
Lokaler inne för grundsärskola	400 000 kr
Angöring och utemiljö grundsärskola (eventuell åtgärd på sikt)	6 000 000 kr
Summa	7 800 000 kr

Beräknat investeringsbehov på Västra Stenhagenskolan

Slöjdsal, textil	300 000 kr
Slöjdsal, trä och metall	500 000 kr
Hem- och konsumentkunskapssal	700 000 kr
NO-sal	200 000 kr
Skolbibliotek	200 000 kr
Summa	1 900 000 kr

Barnkonsekvensanalys

Lagstiftning

Den 1 januari 2020 blev Förenta nationernas konvention om barns rättigheter svensk lag. Barnkonventionen fastslår i 54 artiklar varje barns rättigheter och statens ansvar. Artikel 2, 3, 6 och 12 kallas för de fyra grundprinciperna. Alla övriga artiklar utgår ifrån dem.

Artikel 2

Alla barn har samma rättigheter. Barn ska skyddas mot alla former av diskriminering.

Artikel 3

Vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 6

Varje barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.

Artikel 12

Barn har, antingen direkt eller genom en företrädare, rätt att uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör barnet och de ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Enligt barnkonventionen är varje människa under 18 år ett barn. Vid varje åtgärd som rör barn ska en prövning av barnets bästa göras. Därför görs den här barnkonsekvensanalysen.

Berörda grupper av barn

När man gör en bedömning av vad som är barnets bästa behöver man fundera över vilket eller vilka barn man ska sätta främst vid en sådan bedömning. I samband med en eventuell ändring av skolstrukturen i Stenhagens skolor finns flera olika grupper av barn att ta hänsyn till. Dels har vi den grupp av barn som idag går på Västra Stenhagenskolan som kan komma att flyttas till Östra Stenhagenskolan. Sedan har vi alla barn som nu går på Stenhagens skolor och som på ett eller annat sätt kommer att beröras av en skolstruktursförändring. Dessutom behöver vi tänka in alla barn som kommer att gå i Stenhagens skolor i framtiden och så småningom kommer att påverkas av det beslut som nu fattas.

Prövning utifrån barnkonventionens artiklar

Artikel 2

Alla barn har samma rättigheter. Barn ska skyddas mot alla former av diskriminering.

Alla kommunala skolor i Uppsala kommun utgår i sitt arbete ifrån att alla barn har samma rättigheter och att barn ska skyddas mot alla former av diskriminering. Det är grundvärderingar i svensk skola och lagstiftning som alltid ska avspeglas i hela verksamheten oavsett vilken skola det gäller.

Artikel 3

Vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Konsekvenser för barnen i Stenhagen på lång sikt

Att genomföra en skolstrukturförändring i Stenhagenområdet som kan bidra till att både Västra Stenhagenskolan och Östra Stenhagenskolan får stabila förutsättningar för sin verksamhet bedöms vara det bästa för barnen i Stenhagen på lång sikt. Alla skolor behöver ändamålsenliga lokaler och det kommer att kunna åstadkommas om den föreslagna förändringen av skolstrukturen genomförs.

Konsekvenser för barnen i Stenhagen på kort sikt

Förslaget innebär att nuvarande elever i lågstadiet på Västra Stenhagenskolan byter skola, vilket kan väcka oro och otrygghet. Exempelvis har vissa elever på Västra Stenhagenskolan idag syskon på samma skola. Det bidrar till trygghet och underlättar för familjerna att få vardagspusslet att gå ihop om barnen går på samma skola så länge de har skolbarnsomsorg (fritidshem). Därför bör lågstadiet hållas ihop och alla klasser flyttas samtidigt.

Förändringen påverkar också de elever som inte byter skola. En stor omställning utmanar den rådande kulturen på en skola. Det är därför viktigt att parallellt med en förändring av organisationen arbeta på ett genomtänkt och välorganiserat sätt med de mjuka värdena på skolan – till exempel skolans värdegrund, sammanhållning och gemenskap. Om beslut fattas om att ändra skolstrukturen i Stenhagen kommer ett sådant arbete att genomföras.

Då Västra Stenhagenskolan har för många elever är det idag trångt i lokalerna. Bristen på lokaler för högstadieeleverna på Västra Stenhagenskolan leder till att kvaliteten på undervisningen blir lidande. Den föreslagna förändringen ger mer gynnsamma förutsättningar för en utbildning med hög kvalitet för eleverna.

Artikel 6

Varje barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.

När det gäller möjligheterna att ge elever i behov av stöd och hjälp rätt insatser bedöms förutsättningarna bli bättre med en större låg- och mellanstadieskola i Stenhagen än två mindre.

Artikel 12

Barn har, antingen direkt eller genom en företrädare, rätt att uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör barnet och de ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Barnens åsikter har inte inhämtats inför beslutet.

Om beslut fattas om att flytta en del av Västra Stenhagenskolans verksamhet kommer även barnen själva komma till tals och få uttrycka sina åsikter. Det kan till exempel handla om att barnen får önska ett antal kamrater som man vill gå i samma klass som eller vad som är viktigt för att de ska känna sig trygga på den nya skolan. Den typen av önskemål kommer skolan att göra sitt bästa för att tillmötesgå.

Genomförande

En skolstruktursförändring kan genomföras på flera olika sätt. Erfarenheten visar dock att det är bättre att genomföra en förändring vid ett tillfälle än att dra ut på den över flera år. En utdragen process där man till exempel flyttar en årskurs i taget från en skola till en annan gör att varken den skola eleverna flyttas från eller den skola som eleverna flyttas till får arbetsro och möjlighet att bygga upp en ny och stabil organisation.

Då förslaget till ändring av skolstruktur i Stenhagen innebär att de yngsta eleverna på Västra Stenhagenskolan flyttas till Östra Stenhagenskolan behöver man ta hänsyn till att många syskon går i olika årskurser på Västra Stenhagenskolan.

Ny organisation

En flytt och en omorganisation är ansträngande processer för alla inblandade. Samtidigt har grundskolan i Uppsala kommun mycket erfarenhet av att göra stora omorganisationer då det av olika anledningar relativt ofta uppstår behov av att göra den här typen av förändringar. Det kan till exempel vara skolstruktursförändringar, evakueringar, stängning av skolor eller start av nya skolor.

Vid ett beslut om att ändra skolstruktur i Stenhagenområdet kommer alla elever från Västra Stenhagenskolan att vid övergången till Östra Stenhagenskolan få ett antal klasskamrater som man känner sedan tidigare med sig. Medarbetarna på båda skolorna kommer i ett tidigt skede att få tillfälle att lära känna varandra och överföra kunskap om både elever och skolkultur för att övergången ska bli så bra som möjligt för eleverna och Östra Stenhagenskolan kommer på olika sätt att arbeta för att bygga upp en ny, gemensam skolkultur på Östra Stenhagenskolan.